

АГАТА КРИСТИ

МИС МАРПЪЛ РАЗКАЗВА

Превод от английски: Божидар Илиев, 1995

chitanka.info

Мисля, че никога не съм ви споменавала, скъпи ми Реймънд и Джоан, за една доста странна история, която стана преди няколко години. Не бих искала да изглежда като самохвалство от моя страна, зная разбира се, че с вас, младите, аз изобщо не мога да се меря по ум. Реймънд пише съвременни книги, в които се разказва за доста неприятни млади мъже и жени, а Джоан рисува забележителни картини на четвъртити хора със странни издутини по тях. Много умно от твоя страна, скъпа, но, както Реймънд винаги казва (съвсем мило разбира се, защото е най-милият племенник) — аз съм безнадеждна привърженичка на викторианското. Възхищавам се от господата Алма-Тадема и Фредерик Лейтън^[1] и предполагам, че на вас те ви се струват безнадеждно стари и демоде. Така да видя докъде бях стигнала. А, да, казвах, че не искам да изглежда като самохвалство от моя страна, но не мога да не съм поне мъничко доволна от себе си, защото, използвайки единствено здрав разум, смятам, че наистина разреших един проблем, над който умуваха глави, далеч по-умни от моята. Макар още от самото начало цялата работа да бе съвсем ясна... Е, ще ви разкажа тази история и ако решите, че прекалено се хваля с нея, то не трябва да забравяте, че поне помогнах на един човечец, изпаднал в голяма беда.

За първи път научих за тази работа една вечер около девет часа, когато Гуен (помните ли Гуен — малката ми червенокоса прислужница?)... е, влезе в стаята и ми съобщи, че мистър Педъррик и още един джентълмен искали да ме видят. Както му е редът, Гуен ги бе въвела в гостната. А аз си седях в трапезарията, защото мисля, че е истинско разхищение пролетно време да се палят и двете камини. Наредих на Гуен да донесе вишновка и чаши и побързах да ида в гостната. Не знам помните ли мистър Педъррик? Той почина преди две години, но дълго време беше мой приятел, както и мой адвокат. Много хитър и наистина способен адвокат беше той. Сега с личните ми дела се е заел неговият син — много приятен момък и винаги в крак с времето, но някак си не мога да му се доверя така, както се доверявах на баща му. Обясних на мистър Педъррик за проблема с камините и той веднага отвърна, че с неговия приятел ще дойдат в трапезарията; разбира се, преди това представи своя спътник — някой си мистър Роудс. Той изглеждаше доста младолик... малко над четиридесетте и аз веднага забелязах, че нещо не беше наред. Държеше се малко странно. Човек би казал, че може би бе малко груб, ако не усетеше по-напред, че

бедничкият е под голямо напрежение. Когато се настанихме в трапезарията и Гуен поднесе вишновката, мистър Педъррик обясни причината за своето посещение.

— Мис Марпъл — рече ми той, — ще простите на един стар приятел, задето си е позволил да ви безпокои. Дойдох тук, за да се посъветвам с вас. — Тъй като не разбрах какво имаше предвид, той продължи: — Когато се разболеете, човек иска да чуе две мнения — това на специалиста и това на семейния лекар. Прието е да се смята, че от първия има по-голяма полза, но аз не съм сигурен, че споделям това становище. Специалистът има опит само в своята област, докато семейният доктор е с по-голяма практика, макар и с по-скромни познания.

Разбрах какво иска да ми каже, защото една моя племенница преди време бе завела детето си на един виден специалист по кожни болести, без да се консултира с домашния си лекар, когото смяташе за стар дърдорко. Специалистът предписал някакво доста скъпо лечение, а по-късно се установи, че детето е болно от една рядко срещана форма на дребна шарка. Споменах това, макар да мразя да се отклонявам от темата, за да покажа, че уважавам мнението на мистър Педъррик, но все още нямах представа накъде бие той.

— Ако мистър Роудс е болен... — рекох и спрях, защото бедният се изсмя така, че ми настръхнаха косите и после додаде:

— Само до няколко месеца очаквам да умра от счупване на врата.

После всичко се изясни. Наскоро станало убийство в Барнчестър — градче на около тридесетина километра оттук. Боя се, че на времето не му бях обърнала достатъчно внимание, защото в селото бяхме много развълнувани заради случая с местната медицинска сестра и други външни събития като земетресението в Индия, например. Убийството в Барнчестър, макар да бе по-значимо събитие, разбира се, отстъпи пред нашите местни вълнения. Боя се, че по селата е така. Все пак си спомних, че прочетох нещо за една жена, която била намушкана в някакъв хотел, макар и да не помнех името. Но сега се оказа, че тя била съпруга на мистър Роудс, а за капак, като че ли това не стигаше — той бил заподозрян в убийството ѝ. Мистър Педъррик ми обясни всичко това съвсем ясно. Той каза още, че макар съдебните заседатели да са стигнали до решението, че извършителят или извършителите са

неизвестни, мистър Роудс имал причини да смята, че до ден-два щял да бъде арестуван и затова отишъл при мистър Педъррик и се оставил в неговите ръце. Мистър Педъррик продължи, че същия следобед били на консултация при сър Малкъм Олд, който бил старши адвокат и който щял да поеме защитата на мистър Роудс в случай че се стигне до съдебен процес. Сър Малкъм бил млад човек, рече мистър Педъррик, много напредничав в методите си. Той бе набелязал определена тактика, по която щеше да се придържа в пледоариите си, но мистър Педъррик не бе особено доволен от нея.

— Разбирате ли, скъпа госпожо — рече той, — тя носи отпечатъка на онова, което аз нарекох „гледната точка на специалиста“. Дайте на сър Малкъм някакъв случай и той вижда в него само едно — най-вероятната тактика на защитата. Но дори и най-перфектната защитна тактика може напълно да подмине онова, което за мен е от най-жизненоважно значение — да се разбере какво всъщност се е случило.

След като каза много мили и ласкави слова за моята проникателност, точни преценки и доброто ми познаване на човешката природа, той поиска разрешение да ме запознае с историята на случая с надеждата, може би ще успея да намеря някакво обяснение. Виждах, че мистър Роудс е много скептично настроен относно ползата от моята персона и бе доста раздражен, задето е бил доведен тук. Но мистър Педъррик не му обърна внимание и продължи да ми излага фактите на случилото се в нощта на осми март.

Мистър и мисис Роудс били отседнали в хотел „Краун“ в Барнчестър. Мисис Роудс, която (както се бях досетила от внимателния начин на изразяване на мистър Педъррик) вероятно е била нещо като хипохондричка, отишла да си легне веднага след вечеря. Тя и съпругът ѝ заемали две съседни стаи, свързани помежду си с врата. Мистър Роудс, който пишел книга за праисторическите кремъчни сечива, работел в другата стая. В единадесет подредил страниците с изписания текст и се приготвил да си ляга. Преди да направи това обаче, той надникнал в стаята на жена си, за да види дали тя няма нужда от нещо. Видял, че лампата свети, а жена му, която лежала в леглото, била промушена в сърцето с нож. Била мъртва поне от един час, а може би и повече. Следва най-важната част — в стаята на мисис Роудс имало врата, водеща към коридора. Тази врата била заключена и резето било

пуснато отвътре. Според мистър Роудс никой не бил минавал през стаята, в която работил той, с изключение на камериерката, която донесла няколко грейки. Оръжието, с което била намушкана жертвата, представлявало малък кинжал, който обикновено лежал на тоалетката на мисис Роудс. Тя го използвала да отваря с него писмата. По него лисвали отпечатъци. Значи положението се свеждало до следното — никой, освен мистър Роудс и камериерката не бил влизал в стаята на жертвата. Аз се позаинтересувах за камериерката.

— Това бе и нашата първа стъпка в разследването — рече мистър Педърик. — Мери Хил е местна жена, която от десет години е камериерка в хотел „Краун“. Няма абсолютно никакво обяснение, защо изведнъж ще напада гост на хотела. Във всеки случай е невероятно глупава и почти малоумна. Повтаряше все едно и също. Била донесла грейката на мисис Роудс и според нея дамата вече се унасяла в сън. Честно казано, не мога да приема и съм сигурен, че нито един съдебен заседател не би допуснал тя да е извършила престъплението.

Мистър Педърик продължи да изброява някои допълнителни детайли. В началото на стълбището в хотела имало миниатюрен салон, където гостите сядали понякога, за да пият кафе. Вдясно имало коридор, в чието дъно се намирала вратата за стаята, заемана от мистър Роудс. После коридорът правел остър завой пак надясно и първата врата зад ъгъла била за стаята на мисис Роудс. Както се оказа, и двете врати са можели да бъдат наблюдавани от свидетели. Първата, тази, която водела към стаята на мистър Роудс и която ще нарека за удобство „А“, била забелязана от четирима души — двама търговски пътници и една възрастна семейна двойка, която пиела кафе. Според тях никой не бил минавал през врата „А“, нито на влизане, нито на излизане, освен мистър Роудс и камериерката. Колкото до другата врата, обозначена като „Б“, до нея в коридора работел един електротехник, който също се кълне, че не бил видял никого да влиза или излиза през врата „Б“, освен камериерката. Това, разбира се, беше един доста любопитен и интересен случай. На пръв поглед изглеждаше най-вероятно мистър Роудс да е убил жена си, но аз виждах, че мистър Педърик е абсолютно убеден в невинността на клиента си, а той беше много умен мъж. На предварителното следствие мистър Роудс разказал една неубедителна и несвързана история за някаква жена, която била писала заплашителни писма на

жена му. Предполагам, че разказът му е бил изключително неубедителен. Когато мистър Педъррик го подкани да изясни това, той рече следното:

— Честно казано — започна той, — не повярвах на историята с писмата. Мислех, че Ейми си измисля.

Реших, че мисис Роудс е била една от онези романтични фантазьорки, които разкрасяват допълнително всичко, което им се случва. Според нея броят на невероятните събития, които я споходили година преди това, бил неописуем. Едно подхлъзване на бананова кора — разминаване на крачка със смъртта. Подпалил се абажурът — едва я спасили от горяща сграда с риск за живота ѝ. Съпругът ѝ бил свикнал да не обръща внимание на нейните истории. Тя му разказала някаква случка с една жена, чието дете мисис Роудс ранила в автомобилна злополука и която се заклела да отмъсти. Е, мистър Роудс просто не обърнал внимание и на това. Инцидентът станал преди да се оженят и макар жена му да му била чела писма, пълни с налудничави закани, той я подозирал, че сама си ги съчинява. Всъщност тя била правила подобни неща два-три пъти преди това. Била жена със склонност към истерия и копнеела непрекъснато за силни усещания. Това, което той ми разказа, ми се стори съвсем възможно. Всъщност в нашето село имаше една млада жена, която се държеше като мисис Роудс. Опасното при тези хора е, че когато наистина им се случи нещо изключително, никой не вярва, че те говорят истината. Струва ми се, че същото е станало и в нашия случай. Предполагам полицията е била на мнение, че мистър Роудс сам си измисля тази неубедителна история, за да отклони подозренията от себе си. Попитах дали в хотела е била отседнала някоя сама жена. Оказа се, че имало две — една мисис Гренби — вдовица на индиец с английски произход и мис Каръдърс — едра, стара мома, която не можела да произнася „дж“. Мистър Педъррик добави, че и при най-щателните разпити на хората в хотела не се намерил човек, който да е видял някоя от тях близо до местопрестъплението, нито пък имало нещо, което да ги свързва с инцидента по някакъв начин. Помолих го да ми опише как са изглеждали двете жени. Той каза, че мисис Гренби била около петдесетгодишна, имала жълтеникаво лице, а червеникавата ѝ коса била сресана доста мърляво. Дрехите ѝ били много живописни, повечето изработени от естествена коприна и така нататък. Мис

Каръдърс била около четиридесетгодишна, носела пенсне, косата ѝ била късо подстригана като на мъж и обличала мъжки сака върху полите си.

— Боже мой — рекох аз. — Но това усложнява нещата.

Мистър Педъррик ме изгледа въпросително, но тогава още не исках да казвам нищо повече, затова попитах на какво мнение е сър Малкъм Олд.

Сър Малкъм бил уверен, че ще може да се позове на противоречивостта на медицинските доказателства и да изнамери начин, с който да преодолее затруднението с отпечатъците. Попитах мистър Роудс какво мисли и той рече, че всички доктори били глупаци, но все пак той не можел да приеме, че жена му сама се е намушкала.

— Тя не беше такъв човек — протичко каза той и аз му повярвах. Истериците обикновено не се самоубиват.

Поумувах още малко и сетне попитах дали вратата в стаята на мисис Роудс е водела направо към коридора. Мистър Роудс каза, че не — имало първо едно малко помещение с баня и тоалетна. И именно вратата, която свързвала спалнята с това помещение, била заключена и с пуснато отвътре резе.

— В такъв случай — рекох аз, — цялата работа изглежда забележително проста.

И наистина, знаете ли, това беше... най-простото нещо на света! В същото време никой не бе погледнал нещата от този ъгъл. А мистър Педъррик и мистър Роудс ме зяпнаха така, че се почувствах крайно неловко.

— Може би — изрече мистър Роудс, — мис Марпъл не е оценила докрай всички трудности.

— Не — казах аз, — напротив. Съществуват четири възможности — мисис Роудс да е била убита от съпруга си или от камериерката, да се е самоубила или да е била убита от външна жена, която никой не е видял да влиза или излиза.

— Това е невъзможно! — намеси се мистър Роудс. — Никой не може да е влязъл или излязъл, минавайки през моята стая, без да го видя. А дори някой да е успял да влезе в стаята на жена ми, без да го забележи електротехникът, как по дяволите, ще е излязъл отново, след като вратата е била заключена и с пуснато отвътре резе?

Мистър Педъррик ме погледна и насърчително рече:

— Е, мис Марпъл?

— Бих искала — рекох аз — да ви задам един въпрос Мистър Роудс, как изглеждаше камериерката?

Той каза, че не бил сигурен. Била висока, но не помнел дали била руса или тъмнокоса. Извърнах се към мистър Педърк и му зададох същия въпрос. Той рече, че тя била средна на ръст, имала русолява коса и сини очи и била доста румена.

— Вие сте доста по-наблюдателен от мен, Педърк — отбеляза мистър Роудс.

Осмелих се да не приема това. Попитах после дали мистър Роудс би могъл да опише моята прислужница. Нито той, нито мистър Педърк успяха.

— Не разбирате ли какво означава това? — попитах ги аз. — И двамата сте дошли тук, мислейки само за проблемите си, а момичето, което ви е отворило вратата, е една най-обикновена прислужница. В хотела с мистър Роудс се е получило същото. Той е видял нейната униформа и престилка. Бил е погълнат от работата си. Но мистър Педърк е разпитал същата жена при други обстоятелства. Той е гледал на нея вече като на определена личност. И именно на това е разчитала убийцата.

И понеже те още не разбираха, трябваше да поясня:

— Мисля — рекох аз, — че е било така: Камериерката е влязла през врата „А“, минала е през стаята на мистър Роудс и е отишла в стаята на мисис Роудс, носейки грейка, после е излязла през врата „Б“, като е минала през малкото помещение. „Х“, както ще нарека убийцата, е влязла през врата „Б“ в сервизното помещение, а в един апартамент все ще намериш къде да се скриеш. Изчакала прислужницата да излезе, после хоп — влязла в стаята на мисис Роудс, взела е кинжала от тоалетката (тя несъмнено е изследвала стаята порано същия ден), отишла до леглото и пронизала задрямалата жена. Избърсала дръжката на ножа, заключила вратата, през която била влязла и пуснала резето, а после минала през стаята, където е работел мистър Роудс.

— Но аз щях да я видя! — извика мистър Роудс. — Електротехникът е щял да я види да влиза в стаята.

— Не — рекох аз. — Тук грешите. Вие не бихте я забелязали. Не и ако е била облечена в униформа на камериерка. — Помълчах, за да го

осмисли и после продължих: — Били сте погълнат от работата си, с крайчеца на окото си сте видели една камериерка да влиза, да отива в стаята на жена ви, да се връща и да излиза. Била е облечена в униформа на камериерка, но на излизане вече не е била същата жена. Това са видели и хората, които са пиели кафе — една камериерка е влязла, после е излязла. Същото е видял и електротехникът. Смя да кажа, че ако тя е била хубавка, един джентълмен не може да не я забележи — такава е човешката природа. Но ако е била една обикновена жена на средна възраст... е, тогава виждате униформата ѝ на камериерка, но не и нея самата.

— Коя е била тя? — извика мистър Роудс.

— Е — рекох аз, — това е малко по-трудничко. Трябва да е била мисис Гренби или мис Каръдърс. Струва ми се, че мисис Гренби носи перука, така че като камериерка вероятно е била със собствената си коса. От друга страна мис Каръдърс, с нейната по мъжки късо подстригана коса, лесно е можела да си сложи перука и да си изиграе ролята. Смя да кажа, че лесно ще разберете коя от двете е била. Лично аз съм склонна да мисля, че това ще се окаже мис Каръдърс.

И наистина, скъпи мои, това е краят на историята. Каръдърс било фалшиво име, но несъмнено тя бе извършила престъплението. В семейството ѝ имало душевно болни. Мисис Роудс, която била изключително невнимателен и опасен шофьор, прегазила малкото ѝ момиченце и бедната жена си изгубила разсъдък. Тя много умело прикривала лудостта си, освен когато пишела онези доста смахнати писма до набелязаната жертва. Известно време тя я следила и изкусно планирала всичко. Първото нещо, което направила на другия ден, било да изпрати перуката и камериерската униформа с колет. Когато я изправили очи в очи с истината, тя рухнала и бързо признала. Бедната, сега е в Бродмур. Окончателно е полудяла, но престъплението ѝ е било много хитро измислено, разбира се. Мистър Педърик отново дойде при мен след известно време и ми предаде едно много мило писмо от мистър Роудс... то направо ме накара да се изчервя. После моят стар приятел ми каза:

— Само още едно нещо. Защо решихте, че Каръдърс е вероятната извършителка от Гренби? Та вие не бяхте виждали нито едната, нито другата.

— Е — рекох, — заради „дж“-то. Вие казахте, че не можела да произнася „дж“. В книгите доста хора се прикриват по този начин, но не познавам никого, който да го прави в действителност, особено ако е под шестдесет. Казахте още, че тази жена е на четиридесет. Това дефектно „дж“ ми звучеше, като че тя играе роля и преиграва.

Няма да ви кажа какво отвърна мистър Педърк, но бе много ласкателно и аз не можех да не се почувствам поне мъничко доволна от себе си. Странно как понякога в този свят се оказва, че злото е било за добро. Мистър Роудс се ожени отново... за едно много хубаво и умно момиче... имат си сладко малко бебче и какво мислите? Помолиха ме да му стана кръстница. Не намирате ли, че е много мило от тяхна страна?

Е, надявам се, не мислите, че говорих повече от необходимото...

---

[1] Сър Лорънс Алма-Тадема, английски художник, роден в Холандия, 1836–1912, лорд Фредерик Лейтън — английски художник и скулптор, 1830–1896, председател на Английската Кралска Академия от 1878. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.